

Sport and empowering the national security
(Case study: security-sports threats of the Zionist regime)

Mohsen Bahmani*

Received: 2021/09/01

Reza Saboonchi**

Accepted: 2021/11/29

Mahdi Shariati Feizabadi***

The purpose of this study was to investigate the function of sport in achieving the goals of the BDS movement; The present study was qualitative (descriptive-analytical) in terms of applied purpose and in terms of data collection; The statistical population included all texts related to the field of BDS movement, sports and the Zionist regime and a statistical sample of 71 selected works in it. The findings of the present study showed that athletes from 23 Muslim countries refused to appear in front of the Zionist regime's representatives in the international arena due to the regime's aggression on Palestinian soil, and in non-Muslim countries due to human rights violations by many famous sports figures. They use the sports space as a lever to increase the pressure on the anti-human policy of the Zionist regime..

Keywords: BDS, Boycott, National security, Sanctions, Sports, Zionist Regime.

---

* Ph.D student in Sport Management, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, I.R.Iran.

mohsenbahmani68@yahoo.com

 0000-0002-8844-5500

** Associate Professor of Sport Management, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, I.R.Iran (Corresponding author).

saboonchi.reza@yahoo.com

 0000-0001-8514-6583

*** Assistant Professor of Physical Education, Technical and Vocational University, Tehran, I.R.Iran.

mshariati@tvu.ac.ir

 0000-0003-1260-5253

ورزش و تقویت امنیت ملی

(مطالعه موردی: تهدید امنیتی - ورزشی رژیم صهیونیستی)^۱

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۰۸

مقاله برای بازنگری به مدت ۱۸ روز نزد نویسندگان بوده است.

محسن بهمنی*

رضا صابونچی**

مهدی شریعتی فیض آبادی***

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی کارکرد ورزش در تحقق اهداف امنیت ملی و به‌طور خاص جنبش بی.دی.اس (تحریم، عدم سرمایه‌گذاری و بایکوت رژیم صهیونیستی) است. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها کیفی (توصیفی - تحلیلی) است. جامعه آماری شامل تمامی متون مرتبط با حوزه جنبش بی.دی.اس، ورزش و رژیم صهیونیستی و نمونه آماری برابر با ۷۱ اثر مرتبط با حوزه ورزشی و سیاسی ایران و رژیم صهیونیستی است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان دادند که ورزشکاران ۲۳ کشور مسلمان به‌واسطه تجاوز این رژیم به خاک مردم فلسطین از حضور در برابر نمایندگان رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌الملل خودداری و در کشورهای غیرمسلمان نیز به‌واسطه زیر پا گذاشتن حقوق بشر، بسیاری از چهره‌های مشهور ورزشی از فضای ورزش به‌عنوان اهرمی برای افزایش فشار بر سیاست ضدانسانی رژیم صهیونیستی استفاده می‌نمایند.

واژگان کلیدی: امنیت ملی، بایکوت، بی.دی.اس، تحریم، جمهوری اسلامی ایران، رژیم صهیونیستی، ورزش.

* دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، جمهوری اسلامی ایران.

mohsenbahmani68@yahoo.com

0000-0002-8844-5500

** دانشیار مدیریت ورزشی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، جمهوری اسلامی ایران (نویسنده

مسئول).

saboonchi.reza@yahoo.com

0000-0001-8514-6583

*** استادیار گروه تربیت بدنی، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، جمهوری اسلامی ایران.

mshariati@tvu.ac.ir

0000-0003-1260-5253

مقدمه

بیان مسئله: در اواخر قرن ۱۹ میلادی بود که گروهک یهودی متشکل از یهودیان اروپایی و آمریکایی با ایدئولوژی صهیونیسم، به دنبال بهشتی امن در خاورمیانه بودند که در قالب طرح ظالمانه‌ای به فلسطین رسیدند. از تأسیس این رژیم اشغالگر تا کنون بحث امنیت پیوسته در کانون معادلات راهبردی آن قرار داشته است (Dart, 2017a؛ نیکو و سویلمی، ۱۳۹۶). هم‌اکنون بیش از هفت دهه از ایجاد رژیم اشغالگر می‌گذرد و دولتمردان و نظریه‌پردازان صهیونیستی همواره این حقیقت را کتمان کرده‌اند که اسرائیل بر مبنای تفسیری خاص (انحرافی) از دین و مذهب یهود شکل گرفته و تأسیس آن تنها بر اساس زور، و نه حقوق مدنی و بین‌المللی بوده است (افتخاری، ۱۳۷۹). در این میان و پس از تحریم‌های ورزشی اسرائیل از سوی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۸۳، حضور این رژیم در عرصه بین‌الملل چالش‌های مختلفی را به وجود آورده و به‌عنوان یکی از مهمترین مسائل نه‌تنها عرصه ورزش بین‌الملل بلکه سیاست خارجی ایران تبدیل شده است.

اهمیت: از آنجا که «جداسازی»، «دیگرسازی»، «رفتار دوگانه»، «شهروندی نابرابر» و کشیدن دیوار حائل میان جمعیت یک منطقه و عدم ارائه خدمات یکسان به افراد حاضر در یک واحد جغرافیایی از پایه‌ای‌ترین اعتراض‌های ضد آپارتاید بود و رژیم اسرائیل تمامی این اقدامات را علیه فلسطینیان روا می‌داشت؛ از همین رو جنبش «بایکوت، عدم سرمایه‌گذاری و تحریم»^۲ رژیم اسرائیل اعلام موجودیت کرد. لذا با توجه به حضور این جنبش به‌عنوان نقطه عطفی در تقبیح فعالیت رژیم صهیونیستی از یک‌سو، و جذابیت و اثرگذاری ورزش، مطالعه تجربیات ورزش جهان در راستای تقویت اهداف این جنبش و ترویج آنها می‌تواند کارگشای بسیاری از مسائل کشورهای جهان با این رژیم باشد.

ضرورت: این جنبش در قریب به دو دهه اخیر در حوزه‌های مختلف مورد حمایت بسیاری از سیاسیون، هنرمندان و ورزشکاران قرار گرفته که نقطه عطف این موضوع را می‌توان در بازی‌های المپیک دید؛ «مشت محکم بر دهان رژیم صهیونیستی از توکیو» تیتربخبری است که ورزش بین‌الملل و در رأس آن بازی‌های المپیک تابستانی ۲۰۲۰ را با چالش رویارویی / عدم رویارویی ورزشکاران سایر کشورها با نمایندگان رژیم صهیونیستی در بزرگترین رویداد ورزشی جهان مواجه ساخت. عدم رویارویی محمد

عبدالرسول^۳ و فتحی نورین^۴ جودوکاران سودانی و الجزایری با نماینده رژیم صهیونیستی، در مقابل مبارزه تهانی القحطانی^۵ ورزشکار زن سعودی با نماینده رژیم صهیونیستی، مدال نقره سعید ملایی جودوکار ایرانی برای کشور مغولستان، حضور کیمیا علیزاده تکواندوکار ایرانی حاضر در تیم پناهندگان در المپیک ۲۰۲۰ توکیو، بار دیگر چالش حضور اسرائیل در بزرگترین رویدادهای ورزشی دنیا را مطرح کرد. با توجه به سرمایه‌گذاری عظیم این رژیم در حوزه ورزش به منظور کسب مشروعیت و جایگاه بین‌المللی در هزاره جدید، تلاش جهت ادبیات‌سازی و آشنا ساختن ورزشکاران از تجربیات عدم رویارویی با نمایندگان آن، می‌تواند به توسعه اهداف جنبش بی.دی.اس. کمک نماید.

اهداف: هدف اصلی پژوهش حاضر کمک به تقویت رویکرد راهبردی جمهوری اسلامی ایران در عدم مشروعیت‌بخشی به رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌المللی ورزش است. اهداف فرعی شامل آشنایی با تجربیات جهانی ورزشکاران و نهادهای حقوقی ورزش در پیشبرد اهداف این جنبش، همچنین تحلیل تجربیات جمهوری اسلامی ایران در مواجهه با این رژیم و در نهایت ارائه پیشنهادهایی برای تقویت این جنبش از دریچه ورزش می‌باشد.

سؤال‌ها: پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال است که ورزش چه نقشی در تقویت اهداف جنبش بی.دی.اس. دارد؟ سؤال‌های فرعی پژوهش به ترتیب عبارتند از: جایگاه تجربیات ورزشکاران ایران در مواجهه با نمایندگان رژیم صهیونیستی چگونه است؟ نقش ورزشکاران جهانی و نهادهای حقوقی بین‌المللی ورزش در تقویت جنبش بی.دی.اس چیست؟

روش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، اسنادی است که با رویکرد توصیفی - تحلیلی، بررسی شده‌اند. جامعه آماری شامل تمامی متون مرتبط با حوزه جنبش بی.دی.اس، ورزش و رژیم صهیونیستی است، و نمونه آماری برابر با ۷۱ اثر منتخب می‌باشد. پژوهشگران از رهگذر تحلیل محتوای این آثار تجربیات جهانی عدم رویارویی ورزشکاران کشورها با نمایندگان رژیم صهیونیستی را استنباط و تبیین کرده‌اند.

۱. پیشینه پژوهش

در خصوص چرایی تشکیل جنبش بی.دی.اس و علل حمایت از این جنبش تا کنون پژوهش‌های مختلفی انجام پذیرفته که رویکرد عمومی به نوعی تحت تأثیر قدرت نرم رژیم صهیونیستی بوده است (آران، ۱۳۷۸). با این حال می‌توان حامیان قابل توجهی برای این جنبش هم سراغ گرفت (مهدی‌زاده و دبیری مهر، ۱۳۹۹). مجموع این مطالعات را می‌توان در دو حوزه پیگیری نمود:

۱-۱. سابقه مطالعاتی موضوع در نشریه دانش سیاسی

ادبیات‌سازی پیرامون جنبش بی.دی.اس و فعالیت‌های ورزشی در نشریه دانش سیاسی به آثار ایزدی؛ شفیع سروستانی و عاملی (۱۳۹۳) که به بررسی کشمکش بر سر برندسازی رژیم اشغالگر صهیونیستی در آمریکا؛ مطالعه موردی جنبش بی.دی.اس و دانشگاه هرتزیای رژیم صهیونیستی پرداخته بودند و شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۹، الف) که به تحلیل آثار تحریم‌های آمریکا بر ورزش ایران پرداخته بود مرتبط می‌شوند.

۲-۱. سابقه مطالعاتی در سایر متون

معدود پژوهش‌هایی که در این حوزه منتشر شده‌اند را می‌توان از حیث موضوع محوریشان به دو گروه تقسیم کرد:

نخست، مطالعات سیاسی پیرامون تحریم اسرائیل و تقویت جنبش بی.دی.اس؛ که در این ارتباط می‌توان به یافته‌های اید (۲۰۱۶) و برونستین (۲۰۱۸) اشاره نمود. در این مقاله‌ها معمولاً رویکرد تاریخی غلبه دارد و سیر تکوین و تحول این جنبش مورد بررسی قرار گرفته است.

دوم، مطالعاتی که به نتایج حاصل آمده از ناحیه عملکرد این جنبش پرداخته‌اند و عموماً بر انزوای اسرائیل در عرصه بین‌الملل تأکید دارند. از جمله این پژوهش‌ها می‌توان به ویلسون (۲۰۱۷) و بلکاسترو (۲۰۲۰) اشاره نمود. چنان‌که محتوای این آثار نشان می‌دهد، دغدغه اصلی این محققان آن است که از علل مؤثر در تضعیف و یا تقویت نتایج احتمالی این جنبش در آینده پرده بردارند.

با تأمل در منابع موجود مشخص می‌شود که بحث امنیت ملی در این آثار به صورت حاشیه‌ای و اجمالی مدنظر بوده است، و همین موضوع وجه نوآوری و تمایز مقاله حاضر را شکل می‌دهد. در مقاله حاضر پژوهشگران تلاش دارند تا ابعاد و ملاحظات امنیتی این جنبش را در سطح امنیت ملی برای رژیم صهیونیستی برجسته نمایند.

۲. مبانی مفهومی و نظری

۲-۱. امنیت

امنیت ملی شامل «تعقیب روانی و مادی ایمنی است و اصولاً جزء مسئولیت‌های حکومت‌های ملی است، تا از تهدیدهای مستقیم ناشی از خارج، نسبت به بقای رژیم‌ها، نظام شهروندی و شیوه زندگی شهروندان خود ممانعت به عمل آورند» (قربان‌پور و قربان‌پور، ۱۳۹۷). لذا از یک سو با توجه به نظریه کپنهاگ به عنوان مفهومی برای بررسی و ارزیابی تهدیدهای وجودی و از سوی دیگر تهدیدهای وجودی در عرصه ورزش بین‌الملل و به طور خاص حضور رژیم صهیونیستی، تلاش شده است تا با استفاده از این نظریه و مفهوم امنیت ملی، به تبیین عملکرد رژیم صهیونیستی در تهدید آتی ورزش جمهوری اسلامی ایران پردازد و از ورزش به عنوان پدیده‌ای برای تقویت جنبش بی.دی.اس استفاده نماید.

۲-۲. جنبش بی.دی.اس

جنبش بی.دی.اس که برگرفته از واژه‌های بایکوت، عدم سرمایه‌گذاری و تحریم اسرائیل است، در نهم جولای ۲۰۰۵ برابر با هجدهم تیر ماه ۱۳۸۴ اعلام موجودیت کرد. در زمان اعلام حضور این جنبش، کمیته چهارجانبه موسوم به «صلح خاورمیانه (غرب آسیا)» تشکیل شده بود و سران تشکیلات خودگردان بارها اعلام کردند که حاضرند بر اساس «نقشه راه» با رژیم اشغالگر به مصالحه برسند. بر همین اساس نیز مذاکرات صلح میان محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین و آریل شارون، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در جریان بود. در بازه زمانی سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۱، غزه و کرانه باختری پس از یورش نیروهای صهیونیست به اشغال درآمده و شارون ادعا داشت با آرام‌تر شدن اوضاع از این منطقه عقب‌نشینی خواهد کرد. اظهارات

شارون در رابطه با پیوستن کامل بیت‌المقدس به سرزمین‌های اشغالی، تداوم شهرک‌سازی‌ها در زمین‌های اشغال شده پس از سال ۱۹۶۷ و مخالفت با حق بازگشت آوارگان فلسطینی، اعتراض‌های وسیعی را برانگیخت و جرقه انتفاضه دوم را در سال ۲۰۰۰ زد. در سال ۲۰۰۵ و دقیقاً هم‌زمان با سالگرد حکم دیوان دادگستری بین‌المللی لاهه مبنی بر غیرقانونی بودن احداث دیوار حائل در کرانه باختری، دیوار حائلی در رام‌الله به دستور شارون احداث شد و یکی از اعتراض‌های اساسی جنبش تحریم به همین امر بود (Atzmouna, 2005). عمر برغوثی^۱، بنیان‌گذار و از اعضای مؤسس «کمیته فلسطینی بایکوت دانشگاهی و فرهنگی اسرائیل»، خواسته‌های بی.دی.اس را به‌اختصار این‌گونه مطرح می‌کند (Barghouti, 2011):

الف. پایان دادن به اشغال تمام سرزمین‌های اشغال شده در سال ۱۹۶۷ و برچیدن دیوار حائل؛

ب. اعطای برابری کامل به شهروندان فلسطینی اسرائیل؛

پ. اطمینان از اینکه پناهندگان فلسطینی و یا فرزندانشان به خانه‌ها و املاکی که خودشان یا اجدادشان از ۱۹۴۸ از دست داده‌اند، دست خواهند یافت.

۲-۳. تحریم اسرائیل

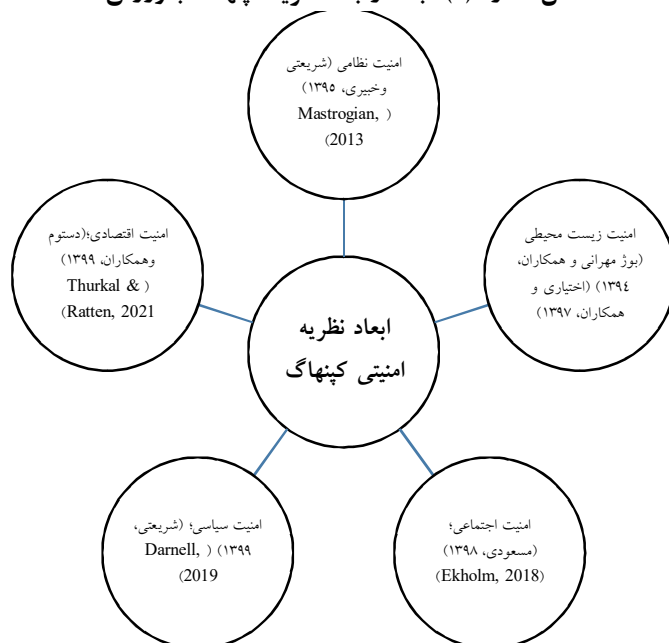
تحریم با اهداف متفاوت و وسیعی اعمال می‌شود که مهم‌ترین هدف تمامی تحریم‌ها، بازدارندگی است. به این معنی که دولت و یا گروهی خاص پس از اعمال تحریم، اقدام پیشین خود را تکرار نکند و در رفتار خود تغییر اساسی ایجاد نماید. برای فهم بهتر می‌توان «اهداف تحریم» را به چهار رده اصلی: (۱) تغییر رفتار، (۲) مجازات، (۳) علامت‌دهی و (۴) بی‌ثبات‌سازی تقسیم کرد. در زمینه اهداف تحریم، می‌توان بی.دی.اس را جنبشی با اهداف تغییر رفتار، مجازات و بی‌ثبات‌سازی تعریف نمود (Alexander, 1991).

۲-۴. نظریه امنیتی کپنهاگ

در دنیای امروز بین ورزش و امنیت ملی ارتباط وثیقی وجود دارد و دامنه ورزش و رقابت‌های ورزشی به‌عنوان مقوله فرهنگی - اجتماعی، حوزه سیاست، امنیت ملی، امنیت اجتماعی، سیاست خارجی و حتی روابط بین‌الملل را تحت تأثیر قرار داده است

(موسوی، ۱۳۹۸). با توجه به نظریه کپنهاگ می‌توان اذعان نمود که ورزش در تمامی ابعاد ۵ گانه این نظریه اعم از: نظامی (برگزاری مسابقات ارتش‌های جهان)، اقتصاد و سیاسی (میراث برگزاری و سود کلان شهرهای میزبان بازی‌های المپیک و جام جهانی و سایر رویدادهای بزرگ ورزشی از زمان مطرح شدن حق پخش تلویزیونی)، اجتماعی (ورزش و کاهش بزه، راه اندازی کمپین‌های مختلف ورزشی اجتماعی و غیره)، و محیط زیستی (راه‌اندازی رشته‌های ورزشی جدید مانند پاک‌ورزی) (شریعتی فیض‌آبادی، ۱۳۹۹.ب) نقشی پررنگ دارد:

شکل شماره (۱): ابعاد ارتباط نظریه کپنهاگ با ورزش

با توجه به شکل شماره ۱ از یک سو با توجه به سرمایه‌گذاری و تلاش رژیم صهیونیستی در حوزه ورزش از جمله حضور نمایندگان این رژیم در تمامی اوزان کشتی آزاد و فرنگی در المپیک ۲۰۲۸ و از سوی دیگر، پیش‌بینی حضور روزافزون نمایندگان این رژیم در رویدادهای ورزشی بزرگ آینده از جمله بازی‌های المپیک ۲۰۲۴ پاریس، ۲۰۲۸ لس‌آنجلس و غیره از این نظریه به‌عنوان نقشه راهی برای خنثی

کردن تلاش‌های این رژیم در عرصه ورزش بین‌الملل به‌عنوان تهدیدی وجودی استفاده شده است؛ در واقع جایگاه ورزش در تقویت هر یک از ابعاد امنیت سیاسی، اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی و حتی نظامی سبب شده تا از این پدیده نوظهور به‌عنوان اهرمی برای تقویت امنیت ملی استفاده شود.

۲-۵. تحریم رژیم صهیونیستی و تقویت جنبش بی.دی.اس

پس از حمایت ایلهان عمر^۷ و رشیده طالب^۸، دو نماینده دموکرات و مسلمان کنگره آمریکا از جنبش بی.دی.اس (The Atlantic, 2019)، حجم مقاله‌های مجلات، گزارش‌های خبری و بعضاً پژوهش‌های دانشگاهی در این زمینه بالا رفته است. ایزدی؛ شفיעی سروستانی و عاملی (۱۳۹۳) نشان داده‌اند که حامیان یا مخالفان رژیم صهیونیستی از جمله جنبش بی.دی.اس به‌عنوان مخالف این رژیم، از چه روش‌هایی برای بازنمایی این مخالفت استفاده کرده‌اند. جیمی کارتر^۹ رئیس‌جمهور سابق آمریکا نیز این رژیم را آپارتاید توصیف کرده و تأکید نمود که آپارتاید اجرا شده در فلسطین، بسیار بدتر از آپارتاید پلیس آفریقای جنوبی است. استیون هاوکینگ^{۱۰} فیزیک‌دان مشهور قرن معاصر نیز حمایت خود را از تحریم اسرائیل به‌دلیل مسائل حقوق بشری و اشغال غزه نشان داد. هاوکینگ در سال ۲۰۱۳ در اعتراض به عدم رعایت حقوق بشر از سوی رژیم اشغالگر، کنفرانس بین‌المللی فیزیک در اورشلیم را تحریم کرد (Bronstein, 2018). اید^{۱۱} (2016) به بررسی پرونده بی.دی.اس در فلسطین پرداخته و این‌طور نتیجه‌گیری کرده است که مبدعان این جنبش همگی در بیرون از سرزمین‌های اشغالی حضور دارند و هر نوع بایکوت و تحریم رژیم اسرائیل و یا ادامه فعالیت جنبش بی.دی.اس، به نفع فلسطینیان نخواهد بود. اگلش^{۱۲} (2017)، پیرامون عملکرد نژادپرستانه رژیم اسرائیل به ریشه‌های ایجاد جنبش تحریم و علل نژادپرست خواندن دولت تل‌آویو به نقل از گزارش‌های سازمان ملل و با استناد به مطالعه موردی اوضاع کرانه باختری و غزه پرداخته است. بسیاری از حامیان بی.دی.اس اعتقاد دارند خواسته اصلی و دست‌یافتنی این جنبش پایان دادن به محاصره کرانه باختری است. بی.دی.اس بارها اعلام کرده که ضد صهیونیسم است و این رویکرد را در اسناد خود نیز گنجانده و تأکید دارد که ستون ایدئولوژیک رژیم اشغالگر اسرائیل، استعمار و آپارتاید آن، همان

صهیونیسم است. بی.دی.اس همواره می‌گوید جنبشی غیرمسلحانه و صلح‌آمیز است و رویکردی حقوقی - سیاسی دارد. از این رو با توجه به صلح‌ساز بودن جنبش بی.دی.اس از یک سو و ماهیت ورزش به‌عنوان ابزاری برای تفاهم و دوستی بین‌الملل (شریعتی فیض‌آبادی و ناظمی، ۱۳۹۶)، در ادامه به بررسی نقش و تجربیات ورزش جهان در توسعه اهداف جنبش بی.دی.اس می‌پردازیم.

۲-۶. ورزش و انزوای اسرائیل در عرصه بین‌الملل

دیپلماسی ورزشی یکی از ابزارهای مورد توجه تل‌آویو به‌منظور کسب وجهه یا منزلت، عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی و اسلامی و ایجاد احساس تعلق یهودیان جهان نسبت به رژیم صهیونیستی است. امروزه ورزش به یک بازیگر اساسی در تعاملات سیاسی میان دو کشور تبدیل شده است. رژیم صهیونیستی به‌دنبال استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای عادی‌سازی شرایط و روابط است. از سوی دیگر افراد و سازمان‌های بسیاری در حمایت از فلسطین، از ورزش استفاده کرده‌اند تا اعتراض خود را به جامعه جهانی اعلام کنند. از این منظر ملاحظات راهبردی زیر قابل توجه است:

الف. رویکرد رژیم صهیونیستی: از رهگذر تحلیل سیاست‌های رژیم صهیونیستی می‌توان دو رویکرد اصلی را شناسایی نمود:

یک. رویکرد آسیایی: تا بازی‌های آسیایی ۱۹۷۴ رژیم صهیونیستی در قاره آسیا به رقابت‌های ورزشی پرداخته و سعی داشته است از این طریق جایگاه و مشروعیتی برای خود در آسیا دست‌وپا کند.

دو. رویکرد اروپایی: در پی واکنش منفی و یکپارچه بیشتر کشورهای عرب‌زبان برای عدم رویارویی ورزشکاران‌شان با نمایندگان رژیم صهیونیستی، و حوادث المپیک ۱۹۷۲ مونیخ و به‌دنبال آن کشته شدن یازده ورزشکار رژیم صهیونیستی (خبیری و شریعتی، ۱۳۹۴)، سیاستمداران این رژیم به بهانه حفظ امنیت ورزشکاران و پس از اخراج از شورای المپیک آسیا در ۱۹۸۱، در سال ۱۹۹۴ رژیم صهیونیستی به عضویت کمیته المپیک اروپا درآمد (خبیری و شریعتی، ۱۳۹۴). در میان رشته‌های مختلف ورزشی، فوتبال در اسرائیل محبوبیت فراوانی دارد که این رژیم در ۱۹۷۴ به‌دلیل عدم تمایل بسیاری از کشورها در رویارویی با آن در آسیا، از کنفدراسیون فوتبال آسیا کنار گذاشته

و بالاخره توسط انجمن فوتبال اتحادیه اروپا (یوفا) در سال ۱۹۹۴ به رسمیت شناخته و باشگاه‌های رژیم صهیونیستی در اروپا ظاهر شدند (Bin Porat & Bin Porat, 2004). در واقع اسرائیل پس از سه دهه حضور در ورزش بین‌الملل مجبور شد تا به‌رغم موقعیت ژئوپولیتیکی آسیایی، رویاهای ورزشی خود را در قاره سبز دنبال نماید.

ب. **ارزیابی نتایج رویکرد رژیم صهیونیستی:** بسیاری معتقدند که رژیم صهیونیستی تلاش می‌کند تا با استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای برندسازی ملی جدید، همان مسیر صهیونیستی گذشته را رفته تا جایی که حضور اسرائیل در ورزش اروپا با این اصل سازمان ملل مبنی بر ورزش برای توسعه و صلح پارادوکسی، معنا دارد. از این منظر مهمترین تحلیل‌ها عبارتند از:

یک. افکار عمومی در سطح جامعه جهانی همراه رژیم صهیونیستی نخواهد بود. دارت پویش حمایت از فلسطین را با انجام مصاحبه با ۱۰ فعال ورزشی به‌بحث گذارده و از ورزش به‌عنوان ابزاری برای اعلام همبستگی با مردم فلسطین استفاده کرده است. او معتقد است تقابل اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها زمینه مهم برای اظهارات عامه مردم جهان است و در این میان ورزشکاران و تیم‌های اسرائیلی به‌دلیل عدم تحقق عدالت در مورد مردم فلسطین در نوک پیکان حملات جامعه جهانی قرار دارند.

دو. بهره رژیم صهیونیستی تابع میزان توفیق آن در کاربست قدرت نرمش است. مک‌لین^{۱۳} (2014)، به نقش تحریم‌های ورزشی به‌عنوان ابزاری سیاسی پرداخته و یافته‌های این پژوهشگر نشان داد که ابر رویدادهای ورزشی مانند جام جهانی فوتبال و بازی‌های المپیک علاوه بر تقویت قدرت نرم باعث شده است که کشورهایمانند برزیل، چین و آفریقای جنوبی بهره بیشتری نسبت به سایر کشورها در عرصه بین‌الملل داشته باشند.

سه. مظلومیت مردم فلسطین، کارت برنده آنها در این عرصه خواهد بود. ویلسون^{۱۴} (2017) در یادداشتی به تحلیل ابعاد استفاده طرفداران سلطنت اسکاتلند از پرچم فلسطین در بازی با تیم هاپونل اسرائیل پرداخته که این موضوع باعث جلب توجه جهانیان شده و به تضعیف رژیم صهیونیستی کمک می‌نماید.

چهار. ورزش می‌تواند به عادی‌سازی روابط کمک نماید. بلکاسترو^{۱۵} (2020)، از ورزش به‌عنوان اهرمی برای بررسی روابط اسرائیل و فلسطین در بعد از معاهده اوسلو^{۱۶} اوسلو^{۱۶} استفاده کرده است. وی در پژوهش خود با بررسی دو رویداد بزرگ ورزشی (دوچرخه‌سواری جیروود ایتالیا^{۱۷}، فوتبال دوستانه آرژانتین و اسرائیل)، اعتراض خود را به برگزاری این بازی دوستانه در فاصله یک ماه نسبت به رویداد دوچرخه‌سواری اعلام کرده است. از منظر وی رویدادهای ورزشی پدیده‌ای در جهت عادی‌سازی رفتار رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی است.

پنج. ورزش توان لازم برای حل این مخاصمه را ندارد. ریچ^{۱۸} (2018) به این موضوع پرداخته‌اند که چطور ورزش در اوایل دهه ۹۰ میلادی به ابزاری پررنگ در ادبیات سیاسی تبدیل شده است. این پژوهشگران معتقدند ایجاد رژیم صهیونیستی در ۱۹۴۸ و به‌دنبال آن اشغال سرزمین فلسطینیان، تعارض شکل گرفته میان اسرائیل و فلسطین را غیرقابل حل کرده است. در این میان اگرچه مصر و اردن با اسرائیل سازش شکل گرفته است اما راه‌حل‌های اسرائیل و فلسطین برای رابطه مسالمت‌آمیز با شکست روبه‌رو شده است.

شش. ابعاد روان‌شناختی پدیده مخالفت با رژیم صهیونیستی را نمی‌توان نادیده گرفت. برخی از تحلیل‌گران معتقدند که بسیاری از افراد حقیقی به‌دلیل ترس از برچسب ضد صهیونیسم به‌رغم میل باطنی، از اعلام عدم مقبولیت این رژیم در عرصه جهانی سربازمی‌زنند. دارت (2017b) با ارزیابی ادعای مطرح شده توسط رژیم صهیونیستی و حامیان آن به این نتیجه می‌رسد که هر اقدامی علیه شرکت این کشور در ورزش بین‌الملل عملی ضدیهودی است. مقاله او از بحث‌های داغ پیرامون درگیری‌های اسرائیل / فلسطین، به بحث گسترده‌تری در مورد رابطه بین ورزش و سیاست کمک می‌کند.

هفت. تجربه جهانی حکایت از تأثیرگذاری قابل توجه ورزش در مدیریت مناسبات بین‌المللی دارد. ریچ^{۱۹} (2018)، چنین تحریم‌هایی را ابزاری محبوب برای مداخله دولت در ورزش می‌داند. مالکوم مک‌لین (2014) نیز با استفاده از تجزیه و تحلیل مبارزات بین‌المللی جنبش‌های ضدآپارتاید علیه تماس ورزشی با جنوب آفریقا و بی.دی.اس، خواستار انزوای دولت اسرائیل است. دارت (2019) مدعی است در متن

درگیری بین اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها با توجه به مؤلفه «صلح» می‌توان آنان را ارزیابی کرد و ورزش را وسیله‌ای مناسب برای صلح نمی‌داند.

هشت. ماهیت رژیم صهیونیستی برای آن مشکل‌ساز است. اشرف کاگی^{۲۰} (2020)، بیان می‌دارد که اسرائیل یک کشور آپارتاید است، نیاز به جداسازی اسرائیل از نظر سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و دانشگاهی است و اعتراض به تحریم دانشگاهی اسرائیل یک کاربرد انتخابی از مفهوم آزادی علمی است و بنابراین یک استدلال جعلی به جای نقض آزادی دانشگاهی است؛ این تحریم ممکن است احتمال آزادی دانشگاهی در اسرائیل - فلسطین را افزایش دهد.

نه. ورزش باید با هدف تأثیرگذاری بر تحولات آتی مدیریت شود. بلکاسترو (2020)، نشان داده که ورزش می‌تواند ابزاری منحصربه‌فرد برای تحلیل تحولات اخیر در اسرائیل و سرزمین‌های اشغالی باشد. برای مثال اوین ویلسون (2017) به اقدامات طرفداران باشگاه فوتبال سلطیک و برافراشتن ده‌ها پرچم فلسطین در جریان بازی پلی‌آف لیگ قهرمانان مقابل تیم اسرائیلی هاپوئل بیرشوا اشاره دارد که توجه جهانیان را به خود جلب کرده است.

ده. چنین به نظر می‌رسد که ورزش کاملاً از حیث سیاسی، بی‌طرف نیست. در یکی از جدیدترین مقالات (مرتبط با بی.دی.اس)، جان دارت (2021) معتقد است که سازمان‌ها در جهانی فعالیت می‌کنند که ورزش «غیرسیاسی» تلقی می‌شود و برای «بی‌طرفی» تلاش می‌کنند اما در تشخیص سیاسی نیستند و نمی‌توان بی‌طرف بمانند. این مقاله چالش‌های پیش آمده را هنگام تصمیم‌گیری سازمان‌های ورزشی و ورزشکارانشان برای انجام یک نوع خاص از سیاست‌های ورزشی ارزیابی می‌کند. زناکیس و لکاکیس^{۲۱} (2018) معتقدند که ورزش به‌ویژه فوتبال توانسته سرنوشت ملی شدن فلسطینیان را تقویت و هژمون اسرائیل را به چالش بکشد.

با بررسی این دیدگاه‌ها به‌روشنی می‌توان دریافت که بسیاری از پژوهشگران این حوزه، نمایندگان این رژیم در عرصه بین‌الملل را با مفاهیمی همچون ناعدالتی، چالش، تضييع حق فلسطینیان، تحریم و عدم آزادی گره زده که این موضوع خود فشاری مضاعف بر مشروعیت وجود اسرائیل از طریق ورزش ایجاد کرده است.

۴. تحلیل یافته‌ها

یافته‌های پژوهش حاضر نشان دادند که ورزشکاران ۲۳ کشور مسلمان به‌واسطه تجاوز این رژیم به خاک مردم فلسطین از حضور در برابر نمایندگان رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌الملل خودداری و در کشورهای غیرمسلمان نیز به‌واسطه زیر پا گذاشتن حقوق بشر، بسیاری از چهره‌های مشهور ورزشی از فضای ورزش به‌عنوان اهرمی برای افزایش فشار بر سیاست ضدانسانی رژیم صهیونیستی استفاده می‌نمایند که به مهمترین آنها اشاره خواهد شد.

۴-۱. یافته‌های توصیفی

الف. تجربیات ورزشکاران ایرانی در مواجهه با نمایندگان رژیم صهیونیستی: جامعه ورزش ایران در مبارزه با رژیم جعلی و غاصب صهیونیستی در تمام سال‌های بعد از انقلاب اسلامی پرچمدار بوده و ورزشکاران ایران در میادین مختلف از مبارزه با ورزشکاران این کشور جعلی خودداری کرده‌اند:

جدول (۱): سوابق و پیامدهای رویارویی / عدم رویارویی ورزشکاران ایرانی با

نمایندگان رژیم صهیونیستی

رشته ورزشی	سال	نماینده/ورزشکار	پیامد
کشتی	۱۳۶۱	بیژن سیفی خانی	رویارویی با نماینده اسرائیل و دستور بازگشت کاروان از سوی وزیر خارجه وقت
فوتبال	۱۳۷۹	مهرداد میناوند	بازی با هاپوئل ^{۲۲} اسرائیل در لباس تیم اشتروم گراتس ^{۲۳} اتریش؛ عذرخواهی وی از فدراسیون فوتبال ایران
فوتبال	۱۳۸۳	وحید هاشمیان	عدم رویارویی با تیم مکابی ^{۲۴} رژیم صهیونیستی در بازی رفت و برگشت در لیگ قهرمانان اروپا
بسکتبال	۱۳۸۴	تیم بسکتبال	عدم اعزام به‌رغم انتظار ۵۸ ساله برای حضور بسکتبالیست‌های ایرانی به دلیل هم‌گروهی با اسرائیل

رشته ورزشی	سال	نماینده/ورزشکار	پیامد
جودو	۱۳۸۴	وحید سرلک	پناهندگی وحید سرلک به آلمان پس از اجبار وی به عدم رویارویی با نماینده اسرائیل
فوتبال	۱۳۸۴	اشکان دژاگه	انصراف از حضور در تل‌آویو در غالب تیم فوتبال زیر ۲۱ سال آلمان
تکواندو	۱۳۸۵	غلامحسین ذوالقدر	به دلیل حضور ورزشکار اسرائیلی روی سکوی قهرمانی قرار نگرفت.
تنیس روی میز	۱۳۸۶	فرخنده سلیمانی	انصراف داور ایرانی از قضاوت نماینده اسرائیل
فوتبال	۱۳۸۸	محمد عظیم‌زاده	ارسال پیام تبریک الکترونیک مسئول بین‌الملل فدراسیون فوتبال ایران برای همتای اسرائیلی، که در نهایت به استعفای وی از پست خود انجامید.
شمشیربازی	۱۳۸۹	حسین عابدی، محمد قنبری و حسین ابراهیمی	حذف از مسابقات به دلیل عدم رویارویی در اسلحه‌های اِپه و فلوره
شطرنج	۱۳۹۰	احسان قائم مقامی	حذف از مسابقات کورسیکا فرانسه به دلیل عدم رویارویی با نماینده اسرائیل
کشتی	۱۳۹۰	بشیر باباجان‌زاده	حذف از مسابقات بین‌المللی باکو
وزنه‌برداری	۱۳۹۰	حسین خدادادی	نایب قهرمانی و قرار گرفتن بر روی سکو درحالی‌که نماینده اسرائیل قهرمان گردید؛ محرومیت مادام‌العمر از حضور در مسابقات
شمشیربازی	۱۳۹۱	مجتبی عابدینی	حذف از مسابقات جهانی کاتانیای ایتالیا
فوتبال	۱۳۹۰	تیم کارگری نیشکر امیرکبیر خوزستان	رویارویی با نماینده کارگری رژیم صهیونیستی و انصراف از مسابقات کارگری در کشور لتونی
کشتی	۱۳۹۰	محسن حاجی‌پور	حذف از مسابقات جهانی استانبول

پیامد	نماینده/ورزشکار	سال	رشته ورزشی
تیراندازی در حضور ورزشکار اسرائیلی و کسب مدال؛ انتقاد با تیتراژ «مدالی که بوی خون می‌دهد»	حسین باقری	۱۳۹۳	تیراندازی
تقابل دو ملی‌پوش ایرانی احسان حاجی صفی و مسعود شجاعی تیم پانینویوس ^{۲۵} یونان با مکابی رژیم صهیونیستی؛ خط خوردن از تیم ملی به دلیل زیر پا گذاشتن خط قرمزهای نظام (معاون قهرمانی وزارت ورزش)	تیم فوتبال	۱۳۹۶	فوتبال
اخراج از تیم ملی به دلیل رویارویی با ورزشکار اسرائیلی	برنا درخشانی	۱۳۹۶	شطرنج
حذف از مسابقات جهانی کشتی و راه‌اندازی کمپین نه به «باید بازی»	علیرضا کریمی	۱۳۹۷	کشتی
عدم رویارویی در مسابقات جهانی سوئد	آرین غلامی	۱۳۹۷	شطرنج
عدم اعزام به مسابقات جهانی ۲۰۱۹ ژاپن به دلیل رویارویی احتمالی با نماینده اسرائیل در دور اول؛ خداحافظی از تیم ملی	محمد بریمانلو	۱۳۹۸	جودو
باخت عمدی در مرحله نیمه نهایی؛ تعلیق فدراسیون جودو، محرومیت مادام‌العمر رئیس فدراسیون جودو و شرکت او در بازی‌های المپیک ۲۰۲۰ با پرچم پناهندگان المپیک	سعید ملایی	۱۳۹۸	جودو
به‌رغم کسب تنها سهمیه واقعی شنا ایران در بازی‌های المپیک در خط شروع به دلیل حضور نماینده اسرائیل قرار نگرفت.	محمد علیرضایی	المپیک ۲۰۰۸	شنا
حذف او از مسابقات درحالی‌که نشریه آمریکایی او را بخت illustrated نخست قهرمانی می‌دانست.	آرش میراسماعیلی	المپیک ۲۰۰۴	جودو
دست دادن بازیکنان ایرانی با مربی اسرائیلی	تیم بسکتبال	المپیک	بسکتبال

رشته ورزشی	سال	نماینده/ورزشکار	پیامد
	۲۰۰۸		تیم روسیه در پایان بازی؛ احضار بازیکنان به سازمان تربیت بدنی
پارالمپیک	المپیک ۲۰۰۸	مسعود اشرفی	انداختن مدال به گردن ورزشکار اسرائیلی و استعفا از سمت خود
جودو	المپیک ۲۰۰۸	محمد رضا مینوکه	داوری جودو بین نماینده اسرائیل و روسیه که منجر به باخت نماینده روسیه گردید؛ محرومیت مادام‌العمر داور ایرانی از سوی فدراسیون جودو ایران
جودو	المپیک ۲۰۱۲	جواد محجوب	عدم اعزام به دلیل حضور نماینده اسرائیل در وزن او
جودو	المپیک ۲۰۱۶	علیرضا خجسته	عدم اعزام به مسابقات به‌رغم حذف نماینده اسرائیل در دور اول

(یافته‌های پژوهش حاضر)

یافته‌های جدول شماره (۱) نشان می‌دهد حضور نمایندگان رژیم صهیونیستی در ورزش بین‌الملل یا چالش‌های مختلفی برای ورزشکاران ایرانی به‌ویژه در رشته‌های انفرادی از قبیل جودو، کشتی، شطرنج و تیراندازی همراه بوده و حتی در آوردگاه‌های بزرگ ورزش جهان مانند بازی‌های المپیک بسیاری از ورزشکاران ایرانی تلاش کرده‌اند تا با قرع‌ای مناسب از خطر مواجهه با این ورزشکاران دوری و در بسیاری مواقع به دلیل حفظ آرمان‌های متعالی خود از حضور در برابر آنها سرباز زده و تلاش چندساله خود برای قرار گرفتن بر سکوی قهرمانی را نادیده بگیرند؛ در این میان برخی نارضایتی‌ها درباره چستی و چرایی حضور این رژیم در عرصه ورزش بین‌الملل وجود دارد که جنبش بی.دی.اس می‌تواند به تفاهم و همگرایی اهداف ورزشکاران جهان در برابر سیاست‌های نامشروع این رژیم پاسخ دهد.

ب. تجربیات جامعه جهانی در توسعه اهداف جنبش بی.دی.اس: آنچه مسلم است برخورداری از اشتراک دینی با مردم فلسطین یکی از مهمترین دلایل برای

حمایت ایران از مردم این کشور است که موضع‌گیری‌های سیاسی - ورزشی برای اعتراض به جنایت‌های رژیم اشغالگر قدس را موجب شده است؛ اما علاوه بر ورزشکاران ایرانی، ورزشکاران دیگر کشورها که اتفاقاً به لحاظ دینی و مذهبی یا حتی نژادی هیچ نقطه اشتراکی با فلسطین ندارند، حامی مردم مظلوم این کشور بوده‌اند.

جدول (۲): سوابق و پیامدهای عدم رویارویی و حمایت ورزشکاران غیرایرانی

در مقابل رژیم صهیونیستی

ورزشکار	رشته ورزشی	سال	کشور	پیامد
ادین هازارد ^{۳۶}	فوتبال	۲۰۱۲	بلژیک	وی به برگزاری جام ملت‌های اروپا زیر ۲۱ سال در فلسطین اشغالی واکنش نشان داد و دلیل این مخالفت حملات نظامیان رژیم صهیونیستی به غزه در طول برگزاری مسابقات بود.
کریستیانو رونالدو ^{۳۷}	فوتبال	۲۰۱۴	پرتغال	او در پایان بازی پرتغال با رژیم صهیونیستی در رقابت‌های انتخابی جام جهانی ۲۰۱۴، حاضر به تعویض پیراهنش با بازیکن تیم مقابل نشد و گفت: پیراهن خود را با افراد قاتل عوض نخواهم کرد.
جیان لوییجی بوفون ^{۳۸}	فوتبال	۲۰۱۴	ایتالیا	وی با انداختن شالی بر گردن، حمایت خود از مردم فلسطین را اعلام کرد. پیشتر هم در فصل ۲۰۰۹-۲۰۱۰ لیگ قهرمانان اروپا در بازی یوونتوس با مکابی ^{۲۹} حیفا، نماینده اسرائیل، از دست‌دادن با داویدوویچ ^{۳۰} ، کاپیتان تیم اسرائیلی خودداری کرد.
سفیان فغولی ^{۳۱}	فوتبال	۲۰۱۴	الجزایر	اعتراضش را به کشتار مردم بی‌گناه در

ورزشکار	رشته ورزشی	سال	کشور	پیامد
				غزه نشان داد و به همراه دیگر بازیکنان تیم ملی الجزایر در جام جهانی ۲۰۱۴ برزیل تمام پاداش ۹ میلیون یورویی فیفا را به مردم غزه اهدا کرد.
فردریک کانوته ^{۳۲}	فوتبال	۲۰۱۴	فرانسه	او به حملات هوایی نیروهای صهیونیستی واکنش نشان داد و گفت: جهان در سکوت به تماشای این بی‌عدالتی و کشتار کودکان فلسطینی نشسته است.
ریوفردیناند ^{۳۳}	فوتبال	۲۰۱۴	انگلیس	در توئیتر خود نوشت: آیا جام جهانی واقعاً مهم‌تر از فلسطین است؟ عشق، سلامت و ایمنی این مردم، همه لغو شده است.
مایکل بنت ^{۳۴}	فوتبال امریکایی	۲۰۱۷	آمریکا	در سفری که دولت اسرائیل برای لیگ ان اف ال ^{۳۵} تدارک دیده، شرکت نخواهد کرد و می‌خواهد صدای افراد خاموش باشد.
کنی استیلز ^{۳۶}	فوتبال امریکایی	۲۰۱۷	آمریکا	از تصمیم هم‌تیمی خود (مایکل بنت) حمایت کرد و گفت همراه او خواهد بود.
دیه‌گو آرماندو مارادونا ^{۳۷}	فوتبال	۲۰۱۸	آرژانتین	وی در حاشیه بازی فینال جام جهانی ۲۰۱۸ در روسیه گفت: هرگز از موضع خود مقابل اسرائیل کوتاه نمی‌آیم و پارچه‌ای منقش به پرچم فلسطین را به نشانه حمایت از آنها بالای سر برد.
ابی نادر ^{۳۸}	کشتی	۲۰۱۹	لبنان	وی با کشتی‌گیر اسرائیلی در مسابقات قهرمانی جهان قزاقستان رویارو نشد، عمر اسکندرانی ^{۳۹} رئیس فدراسیون

پیامد	کشور	سال	رشته ورزشی	ورزشکار
کشتی لبنان گفت: فدراسیون به هر شکل ممکن رقابت با ورزشکاران اسرائیلی را پذیرفته نمی‌داند و عادی‌سازی روابط با رژیم اسرائیل در فدراسیون لبنان جایی ندارد.				
در رقابت‌های لیگ برتر کاراته وان اتریش از رویارویی با نماینده اسرائیل امتناع کرد.	عربستان	۲۰۱۹	کاراته	طارق حمدی ^{۴۰}
در مسابقات کشتی قهرمانی اروپا، این داور بین‌المللی کشتی لبنان از قضاوت مسابقه بازیکن اسرائیلی در رومانی انصراف داده بود.	لبنان	۲۰۱۹	کشتی	فادی الکبی ^{۴۱}
با انتشار عکسی و بازنشر عبارت زندگی فلسطینیان اهمیت دارد در فضای مجازی از مردم این کشور حمایت کرد.	فرانسه	۲۰۲۱	فوتبال	فرانک ریبری ^{۴۲}
به همراه هم‌بازی‌های خود در حمایت از مردم فلسطین با چفیه فلسطینی‌ها وارد زمین بازی شد و اقدام وحشیانه نظامیان صهیونیست در قبال مردم مظلوم فلسطین را محکوم کرد.	شیلی	۲۰۲۱	فوتبال	لوئیس خیمنز ^{۴۳}
او در توئیت خود از هشتگ فلسطین را آزاد کنید، استفاده کرد و به همراه بازیکنان دو تیم العربی و السد با در دست داشتن پرچمی با شعار «فلسطین در قلب ماست» از فلسطین حمایت و حملات رژیم صهیونیستی را محکوم کردند.	مراکش	۲۰۲۱	فوتبال	اشرف حکیمی ^{۴۴}

پیامد	کشور	سال	رشته ورزشی	ورزشکار
به همراه هم‌تیمی خود عبدالرزاق حمدالله ^{۴۶} و حکیم زیاش ^{۴۷} ستاره چلسی و زکریا لیویس ^{۴۸} ستاره مراکشی آژاکس ^{۴۹} حملات این رژیم را محکوم کردند.	مراکش	۲۰۲۱	فوتبال	نورالدین امرابط ^{۴۵}
وی ضمن محکوم کردن اتفاق‌های رخ داده و کشتار مظلومانه مردم فلسطین، گفته است: «قلب من و روح من و حمایت من برای مردم فلسطین».	مصر	۲۰۲۱	فوتبال	محمد الننی ^{۵۰}
او حملات رژیم اشغالگر قدس را محکوم کرد و با انتشار عکسی از پرچم فلسطین، خواستار آزادی مسجدالاقصی شد.	الجزایر	۲۰۲۱	فوتبال	ریاض محرز ^{۵۱}
تصویری از مسجد الاقصی را منتشر کرد و آیه کریمه زیر را نوشت: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ» به معنی «ای مردم! وعده خداوندی حق است؛ پس زندگی دنیا شما را فریب ندهد و مبادا (شیطان) فریبکار شما را فریب دهد و به (کرم) خدا مغرور سازد.	سنگال	۲۰۲۱	فوتبال	مامه بابا تیام ^{۵۲}
من از تمام رهبران جهان از جمله نخست وزیر انگلیس، کشوری که به مدت چهار سال خانه من بوده است می‌خواهم با تمام توان هر کاری که می‌توانند برای پایان دادن به خشونت و کشتار مردم بی‌گناه فلسطین انجام دهند.	مصر	۲۰۲۱	فوتبال	محمد صلاح ^{۵۳}
با انتشار تصویری از بیت المقدس در	سنگال	۲۰۲۱	فوتبال	سادیو مانه ^{۵۴}

پیامد	کشور	سال	رشته ورزشی	ورزشکار
توثیترش، حملات رژیم صهیونیستی را محکوم و از مردم فلسطین اعلام حمایت کرد.				
برای روبه‌رو نشدن با نماینده رژیم صهیونیستی از حضور در مسابقات جودوی المپیک ۲۰۲۰ توکیو در وزن ۷۳- کیلوگرم انصراف داد.	سودان	۲۰۲۱	جودو	محمد عبدالرسول ^{۵۵}
برای روبه‌رو نشدن با نماینده رژیم صهیونیستی از حضور در مسابقات جودوی المپیک ۲۰۲۰ توکیو در وزن ۷۳- کیلوگرم انصراف داد.	الجزایر	۲۰۲۱	جودو	فتحی نورین ^{۵۶}
پس از اینکه طبق قرعه‌کشی در مسابقات جهانی هنرهای رزمی در بلغارستان متوجه شد باید در برابر حریفی از رژیم صهیونیستی قرار بگیرد، حاضر به مسابقه نشد.	لبنان	۲۰۲۱	هنرهای رزمی	عبدالله منیاتو ^{۵۷}
او به همراه بازیکنان دیگر تیم فنرباغچه ترکیه پیش از شروع مسابقه با سیوا اسپور در لیگ ترکیه با پوشیدن پیراهنی که روی آن پرچم ترکیه و فلسطین نقش بسته بود؛ با جمله «فلسطین را آزاد کنید» به استقبال شروع مسابقه رفت.	آلمان	۲۰۲۱	فوتبال	مسوت اوزیل ^{۵۸}

(یافته‌های پژوهش حاضر)

یافته‌های جدول شماره (۲) نشان می‌دهد، خواست قلبی ورزشکاران نخبه جهانی از قبیل رونالدو و بوفون مبنی بر حمایت از مردم مظلوم فلسطین از یک‌سو و ماهیت ورزش

مبنی بر اثرگذاری و جذابیت برای عامه مردم جهان، سبب شده تا ورزش بتواند خود را به‌عنوان درگاهی برای معرفی اهداف ضدصهیونیستی و در رأس آن تقویت پایه‌های جنبش بی.دی.اس معرفی نماید. در کنار فعالیت‌های حقیقی ورزشکاران نهادهای حقوقی ورزش نیز در جهان امروز تلاش دارند تا با استفاده از رویدادهای ورزشی پُرطرفدار مانند فوتبال، از بستر رسانه برای آگاهی‌بخشی نسبت به جنایت‌های این رژیم در سرزمین‌های اشغالی استفاده کند که از آن جمله می‌توان به حمایت باشگاه لسترسیتی^{۵۹} در جشن قهرمانی این تیم در سال ۲۰۲۱، حمایت باشگاه فرباغچه ترکیه با رونمایی از تصویر مسجدالاقصی در ورزشگاه خود با شعار (ما ۹۰ دقیقه با شما هستیم) و حمایت تیم ملی قطر با بنر ابتدای بازی با عنوان «فلسطین فی قلوبنا» اشاره کرد.

۴-۲. یافته‌های تحلیلی

با نگاه دقیق به دیپلماسی ورزش رژیم صهیونیستی به‌خوبی می‌توان دریافت که تلاش این رژیم برای استفاده از ورزش با فعالیت‌هایی مانند برگزاری المپیک مکابیا^{۶۰} به‌خدمت گرفتن ورزشکاران نخبه سایر کشورها، حضور در مسابقات فوتبال اروپا و غیره سبب شده تا ورزش بین‌الملل عرصه‌ای برای تحت فشار قراردادن و هجوم به مشروعیت این رژیم در سرزمین فلسطین باشد. از این منظر مهمترین دستاوردهای حاصله عبارتند از:

الف. تلاش رژیم صهیونیستی برای کاهش حساسیت‌های سیاسی از طریق کاربست ابزارهای ورزشی: اگر سه مرحله پذیرش و ایجاد روابط امنیتی و پنهانی، عادی‌سازی روابط در فضای نخبگانی و بالاخره حساسیت‌زدایی اجتماعی را به‌عنوان گام‌های این رژیم در فرایند عادی‌سازی روابط خود با کشورهای مسلمان و عرب‌زبان در نظر بگیریم؛ ورزشکاران و رویدادهای ورزشی نقش مهمی در تحقق مراحل دوم و سوم این رژیم داشته‌اند تا جایی که تیم بسکتبال فلسطین را به برگزاری مسابقات با نمایندگان رژیم صهیونیستی دعوت کرده‌اند. با رویارویی ورزشکاران سایر کشورها با نمایندگان خود سعی کرده است تا از حساسیت موضوع بکاهد، اما با باور قلبی بسیاری از ورزشکاران مانند رونالدو، بوفون و غیره مواجه شده است. سیاست‌های بجای بسیاری

از کشورها مانند مالزی و الجزایر، سبب شد تا به‌جای اینکه ورزش عرصه‌ای جهانی برای فرصت‌طلبی باشد، به تهدید برای رژیم صهیونیستی تبدیل شده است.

ب. شرایط مخاطره‌آمیز ورزش برای رژیم صهیونیستی: در واقع ورزش به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی قدرت هوشمندانه قرن حاضر به‌واسطه مخاطب میلیاردی خود برای این رژیم به‌منزله شمشیر دولبه عمل کرده است. از یک‌سو تلاش این رژیم برای به‌خدمت گرفتن ورزشکاران سایر ملت‌ها مانند کشورهای آسیای میانه برای هویت‌بخشی به خود؛ و از سوی دیگر اعلام انزجار سفیران بین‌المللی ورزش دنیا مانند رونالدو، کانوته، بوفون، محمد صلاح و غیره از فعالیت‌های ضدانسانی این رژیم و به‌طور خاص ورزشکاران ۲۳ کشور مسلمان، سبب شد تا ورزش به‌عنوان یکی از اهرم‌های تقویت انزوای بین‌المللی اسرائیل و جنبش بی.دی.اس، نقشی پررنگ ایفا کند. در واقع تحریم و عدم حضور ورزشکاران مسلمان و جهان عرب در برابر نمایندگان رژیم صهیونیستی را می‌توان حقیقتی اعتراضی به غیرقانونی بودن و نامشروع بودن مشروعیت این رژیم و نقض گسترده حقوق بشر دانست که با توجه به جذابیت و اثرگذاری ورزش بر مردمان جهان نقش به‌سزایی در تحقق اهداف جنبش بی.دی.اس دارد.

پ. تلاش رژیم صهیونیستی برای نفوذ در نهادهای مدیریتی ورزش: در بحث نهادهای حقوقی ورزش جهان نیز رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر تلاش کرده است تا با همراه‌سازی نهادهای بین‌المللی ورزشی مانند کمیته بین‌المللی المپیک و استناد به قوانین بین‌المللی ورزش و در رأس آن منشور المپیک، بحث ورزش و سیاست را از یکدیگر منفک اما حافظه تاریخی مردمان جهان به‌ویژه ۲۳ کشور عرب‌زبان سبب شد تا این رژیم پس از گذشت قریب به نیم‌قرن حضور در رویدادهای بین‌المللی ورزشی، مورد اعتراض ورزشکاران مختلف قرار گیرد که در جدیدترین آنها جودوکاران الجزایری و سودانی پس از عدم رویارویی با نمایندگان این رژیم در المپیک ۲۰۲۰ توکیو، علت آن را آلوده نکردن دستان خود با لمس نماینده این رژیم اعلام می‌کنند. پس از این اظهارنظر جودوکار الجزایری در بزرگترین رویداد جهان (بازی‌های المپیک که با حضور ۲۰۶ دولت و ملت برگزار می‌شود) روزنامه عبری یدیعوت آحارونوت^{۶۱} در سرمقاله خود نوشت: دشوار است که بفهمیم چگونه به این وضعیت رسیده‌ایم که در آن سخن گفتن تا این اندازه آزاد

است. چگونه ممکن است این مسائل پشت‌سر هم اتفاق بیافتد. ورزشکاران این کشورهای عربی ثابت کرده‌اند اسرائیل از نظر آنها وجود ندارد. در نهایت پژوهش حاضر تلاش داشت تا با استفاده از تجربیات جهانی سایر کشورها و ادبیات‌سازی پیرامون نحوه مواجهه سایر ورزشکاران و کشورهای مسلمان با نمایندگان رژیم صهیونیستی به ارائه راهکارهایی پیرامون این معضل جهانی بپردازد و در نهایت به نقش ورزش در پُررنگ‌تر کردن اهداف جنبش بی.دی.اس کمک نماید. پرواضح است ادامه فعالیت‌های ضدصهیونیستی در بستر ورزش به واسطه ماهیت جهان‌شمول این پدیده می‌تواند مردمان جهان را بیش از پیش با اهداف جنبش بی.دی.اس مبنی بر معرفی رژیم صهیونیستی به‌عنوان رژیم نامشروع و سلطه‌طلب آشنا سازد.

نتیجه‌گیری

چالش‌های جمهوری اسلامی ایران به‌ویژه در یک دهه اخیر در مواجهه با نمایندگان ورزش رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌الملل مسائل بسیاری را برای ما به همراه داشته است. برای مدیریت این چالش‌ها و اعمال فشار مؤثر بر رژیم صهیونیستی به‌نظر می‌رسد هم‌سوسازی اقدامات ورزشی در راستای تحقق اهداف جنبش بی.دی.اس نیاز به بازبینی در برخی از برنامه‌ها داشته که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: یک. تلاش برای پُررنگ کردن اقدامات ضدصهیونیستی ورزشکاران نخبه دنیا دو. استفاده از فضای تبلیغاتی ورزش کشور برای توسعه دانش سیاسی ورزشکاران و هواداران از جنایات این رژیم، سه. پیگیری همه‌جانبه و همراهی سایر دستگاه‌های اجرایی کشور با ورزش به‌منظور تحریم و بایکوت چندجانبه، چهار. تلاش برای تأسیس جنبش متناظر با بی.دی.اس در فضای ورزشی جهان و افزایش فشارها با استفاده از فضای قدرت‌نرم و به‌خصوص رسانه، پنج. در نهایت ارائه برنامه و بسترهای تشویقی مناسب و احترام به رأی ورزشکار و انتخاب آزاد وی در همراهی با این جنبش.

یادداشت‌ها

۱. تقدیر و تشکر: این مقاله برگرفته از رساله در حال دفاع با عنوان «ورزش و تقویت امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران» در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد/دانشکده علوم انسانی، گرایش مدیریت ورزشی است. بدین وسیله از استاد راهنما، آقای دکتر رضا صابونچی و استاد مشاور، آقای دکتر مهدی شریعتی فیض‌آبادی، تشکر می‌شود.

2. Boy cott, Divestment and Sanction (B.D.S)

3. Abdul Rasool Mohammad

4. Fathi Noorin

5. Tahani Alghahtani

6. Omar Barghouti

7. Ilhan Omar

8. Rashida Tlaib

9. Jimmy Carter

10. Stephen Hawking

11. Bassem Eid

12. Ruth Eglash

13. Malcolm MacLean

14. Eoin Wilson

15. Francesco Belcastro

۱۶. Oslo: نخستین موافقتنامه بین حکومت اسرائیل و سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)

بود که در سال ۱۹۹۳ به امضای دو طرف رسید. پیمان اسلو تلاشی برای تعیین یک

چارچوب مشخص بود که به حل و فصل کامل منازعه اسرائیل و فلسطین بینجامد.

17. Giro d'Italia

18. Reiche

19. Danyel Reiche

20. Ashraf Kagee

21. Demetrius Zenakis and Nikos Lakakis

22. Hapoel

23. Strom Gratz

24. Maccabi

25. Panionios

26. Edin Hazard

27. Cristiano Ronaldo

28. Gian Luigi Buffon

29. Maccabi

30. Davidovic

31. Sofiane Feghouli

32. Frederick Canute

33. Rio Ferdinand

34. Michael Bennett

35. NFL

36. Kenny Steels

37. Diego Armando Maradona
38. Abi Nader
39. Omar Eskandarani
40. Tariq Hamdi
41. Fady Alkby
42. Frank Ribery
43. Louis Jimenez
44. Ashraf Hakimi
45. Nordin Amrabat
46. Abderrazak Hamdallah
47. Hakim Ziyech
48. Zakaria Labyad
49. Ajax
50. Mohamed Naser Elsayed Elneny
51. Riyad Karim Mahrez
52. Mame Baba Thiam
53. Mohamed Salah
54. Sadio Mané
55. Mohamed Abdalarasool
56. Fethi Nourine
57. Abdallah Manyatu
58. Mesut Özil
59. Leicester City

۶۰. المپیک است که با حمایت انجمن جهانی مکابیا (Maccabi World Union) با حضور بیش از ۶۰ کشور، ۴۵۰ باشگاه و ۴۰۰ هزار نفر از یهودیان سراسر جهان در چهار گروه آزاد، جوانان، حرفه‌ای و پارالمپیک‌ها برگزار و بیست‌ویکمین دوره این مسابقات قرار است برای اولین بار در بیت‌المقدس برگزار شود.

61. Yedioth Ahronoth

کتابنامه

- آران، گیدیون (۱۳۷۸). بنیادگرایی صهیونیستی یهود: گروه مؤمنان در اسرائیل (گوش امونیم)، (احمد تدین، مترجم). تهران: نشر هرمس.
- افتخاری، اصغر (۱۳۷۹). «امنیت در حال گذار: تحول معنای امنیت در قرن بیستم و یکم»، فصلنامه مطالعات راهبردی. ۱۰(۳)، ۴۷-۲۸.
- ایزدی، فؤاد؛ شفیع سروستانی، فاطمه و عاملی، سعیدرضا (۱۳۹۳). «کشمکش بر سر برندسازی رژیم اشغالگر صهیونیستی در آمریکا؛ مطالعه موردی جنبش بی.دی.اس و دانشگاه هرزلیای رژیم صهیونیستی»، دو فصلنامه دانش سیاسی. ۲۰(۲)، ۱۷۴-۱۴۹.

خبیری، محمد و شریعتی فیض‌آبادی، مهدی (۱۳۹۴). سپتامبر سیاه؛ ورزش و تروریسم *بین‌الملل*. تهران: نشر تیک تاک.

شریعتی فیض‌آبادی، مهدی (۱۳۹۹. الف). «آثار تحریم‌های اقتصادسیاسی ایالات متحده بر ورزش جمهوری اسلامی ایران»، *دوفصلنامه دانش سیاسی*. ۳۱(۱)، ۲۴۶-۲۱۹.

شریعتی فیض‌آبادی، مهدی (۱۳۹۹. ب). «جمهوری اسلامی ایران و رژیم صهیونیستی؛ دوگانه ورزش در عرصه بین‌الملل»، *فصلنامه مطالعات راهبردی*. ۱۴(۹)، ۲۲۶-۲۱۳.

شریعتی فیض‌آبادی، مهدی و ناظمی، مازیار (۱۳۹۶). «طراحی مفاهیم فرهنگ صلح‌ساز ورزش در توسعه روابط بین‌الملل (مطالعه موردی طرح ویو «جهان‌عاری از خشونت و افراطی‌گری» ریاست جمهور ایران)»، *فصلنامه راهبرد فرهنگی اجتماعی*. ۲۴(۶)، ۱۸۸-۱۶۳.

قربان‌پور، علی و قربان‌پور، محمد (۱۳۹۷). «مفهوم امنیت ملی و نقش قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در تأمین آن»، *جشنواره تألیفات علمی برتر علوم انسانی اسلامی - جایزه ویژه علامه جعفری*.

مهدی‌زاده سراج، الهه و دبیری مهر، امیر (۱۳۹۹). «جنبش جهانی تحریم اسرائیل؛ ماهیت، اهداف، دستاوردها و ارائه راهبردهای تبلیغی»، *پژوهش‌نامه رسانه بین‌الملل*. ۱۶(۵)، ۱۳۴-۱۱۱.

موسوی، مسعود (۱۳۹۸). «تحلیل؛ ورزش و امنیت ملی»، *دیپ‌بان امنیت ملی*. ۹۰(۱۰)، ۷۶-۴۶.

نیکو، حمید و سویلمی، مرتضی (۱۳۹۶). «جایگاه برنامه هسته‌ای ایران در دکترین امنیتی رژیم صهیونیستی»، *فصلنامه مطالعات روابط بین‌الملل*. ۳۷(۱۰)، ۱۷۱-۱۳۷.

- Alexander L. George (1991). "Forceful Persuasion: Coercive Diplomacy as an Alternative to War", US, United States Institute of Peace.
- Atzmona, K. (2005). "Tearfully but Forcefully, Israel Removes Gaza Settlers", Available at: <https://www.nytimes.com/2005/08/18/world/middleeast/tearfully-but-forcefully-israel-removes-gaza-settlers.htm>
- Barghouti, O. (2011). "Boycott, Divestment, Sanctions: The Global Struggle for Palestinian Rights (Ultimate Series)", US, Haymarket Books; First Thus edition.
- Belcastro, Francesco (2020). "Sport, politics and the struggle over 'normalization' in post-Oslo Israel and Palestine". *Mediterranean Politics*.
- Ben-Porat, G. & Ben-Porat, A. (2004). "(Un) bounded soccer: Globalization and localization of the game in Israel", *International Review for the Sociology of Sport*. 39(4), 421-436.
- Bronstein, A. (2018). "What's Wrong with Accusing Stephen Hawking of BDS Hypocrisy", Available at: <https://blogs.timesofisrael.com/whats-wrong-with-accusing-stephen-hawking-of-BDS-hypocrisy/>
- Dart J. (2017a). "Israel and a sports boycott: Antisemitic? Anti-Zionist?", *International Review for the Sociology of Sport*. 52(2), 164-188.

- Dart J. (2017b). "Showing Israel the red card. Activists engaged in pro-Palestinian sport-related campaigns", *International Journal of Sport Policy and Politics*. 9(3), 521-539.
- Dart J. (2019). "Sport and Peacebuilding in Israel/Palestine", *Journal of Global Sport Management*. 11(7), 44-59.
- Dart J. (2021). "From Ferguson to Gaza. Sport, political sensibility, and the Israel/Palestine conflict in the age of Black Lives Matter", *European Journal for Sport and Society*. 6(3), 22-38.
- Demetrios Xenakis & Nikos Lekakis (2018). "From Hasbara to the Palestine-Israel Sport Conflict", *Diplomacy & Statecraft*. 29(2), 328-351.
- Eglash, R. (2017). "Is Israel an 'apartheid' state? This U.N. report says yes", Available at: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/03/16/is-israel-an-apartheid-state-this-u-n-report-says-yes/>
- Eid, B. (2016). "The Palestinian Case Against BDS", Available at: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-palestinian-case-against-BDS>
- Kagee, A. (2020). "Academic freedom, the boycott of Israel, and what psychologists can do: against the politics of normalization", *South African Journal of Psychology*. 50(2), 218-227.
- MacLean, Malcolm (2014). "Revisiting (and Revising?) Sports Boycotts: From Rugby against South Africa to Soccer in Israel", *The International Journal of the History of Sport*. 31(15), 1832-1851.
- Reiche, Danyel (2018). "Not Allowed to Win: Lebanon's Sporting Boycott of Israel", *The Middle East Journal*. 72,(1), 28-47.
- The Atlantic (2019). "Trump Has Enabled Israel's Antidemocratic Tendencies at Every Turn", Available at: <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2019/08/israel-bans-omar-tlaib/596167/>
- Wilson, E. (2017). "Sporting boycotts can help Palestine", *Green Left Weekly Journal*. 11(31), 21-29.